

Remissvar
Utbildningsdepartementet

Dnr
U2025/00233

På språklig grund SOU 2025:9

Sveriges Lärare har inbjudits att svara på rubricerad remiss. Förbundet yttrar sig kring de delar som har konsekvenser för förbundets medlemmar.

Övergripande synpunkter

Sveriges Lärare välkomnar betänkandet På språklig grund och ser positivt på många av förslagen som syftar till att stärka undervisningen i svenska som andraspråk och modersmål. Förbundet tillstyrker bland annat införandet av en ny kursplan i grundläggande svenska som andraspråk och att rätten till studiehandledning på modersmål förstärks i lagstiftningen.

Samtidigt avstyrker Sveriges Lärare att möjligheten att läsa sfi inom introduktionsprogrammen avskaffas, innan det finns tillräckliga garantier för att alla elever får det stöd de behöver.

Förbundet betonar att modersmållärares arbetsvillkor är en nyckelfråga för undervisningens kvalitet. Sveriges Lärare anser att modersmållärare på sikt bör omfattas av legitimationskrav, men att detta kräver riktade insatser för att fler ska kunna bli behöriga.

Det krävs nu en tydlig nationell samordning, hållbar finansiering och ett stärkt professionsfokus för att intentionerna i betänkandet ska kunna bli verklighet i skolans vardag.

Inledning

Sveriges Lärare välkomnar betänkandet På språklig grund som ett viktigt steg mot en mer likvärdig och kvalitativ utbildning för flerspråkiga elever. Utredningen bygger vidare på tidigare insatser, såsom Skolverkets rapport 2008:9 och Bunarutredningen 2018–2019, och lägger fram konkreta förslag som syftar till att stärka såväl undervisningens kvalitet som elevernas förutsättningar att lyckas.

Förbundet ser positivt på att utredningen tar ett helhetsgrepp kring ämnet svenska som andraspråk och modersmålsundervisning, och bejakar särskilt att modersmålet lyfts fram som en resurs för lärande, identitet och inkludering. Samtidigt vill Sveriges Lärare understryka vikten av att alla reformer åtföljs av riktade satsningar på kompetensförsörjning, hållbar organisering och förbättrade arbetsvillkor för lärare i dessa verksamheter.

Sveriges Lärare tillstyrker

- Införandet av en kursplan i grundläggande svenska som andraspråk.
- Borttagandet av möjligheten att ha betyg i både svenska och svenska som andraspråk i samma examensbevis.
- Vägledning för elever inför val av svenskämne i gymnasiet.

- Förtydligande av syftet med modersmålsundervisningen i styrdokumentet.
- Förstärkningen av rätten till studiehandledning på modersmål i alla skolformer.
- Inrättandet av en nationell samordnare för modersmålsundervisning.
- Åtgärder för att förbättra möjligheterna till lärarlegitimation för modersmåls lärare, inklusive utbyggda vägar för validering och kompletterande utbildning.
- Tydligare och mer hållbar finansiering av modersmålsverksamheten, så att den inte är beroende av kortsiktiga ekonomiska beslut på skol- eller kommunnivå.

Sveriges Lärare avstyrker

- Att möjligheten för elever i introduktionsprogrammen att läsa sfi tas bort utan att tillräckliga garantier finns för att dessa elever fullt ut kan tillgodogöra sig undervisningen enligt den nya kursplanen. För vissa elever med låg skolbakgrund har sfi varit en anpassad och fungerande väg in i språkutvecklingen. Förbundet anser att en mer djupgående analys och ett tydligare övergångsstöd krävs innan denna förändring genomförs.

Sveriges Lärare välkomnar

- Att utredningen tydligt visar att modersmålsundervisning inte har negativa effekter på integration eller svenskkunskaper – utan tvärtom är positivt kopplad till elevers skolförframgång. Förbundet välkomnar också det föreslagna förtydligandet av modersmålets roll i styrdokumentet, samt att rätt till studiehandledning på modersmål säkras från tidig skolålder.

Sveriges Lärares synpunkter och medskick

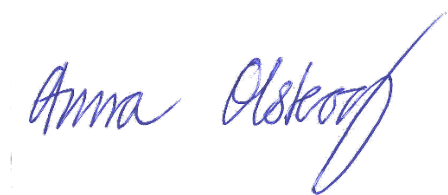
Sveriges Lärare vill särskilt uppmärksamma att modersmålsundervisningens kvalitet är beroende av modersmåls lärarnas villkor. Många lärare har otrygga anställningar, undervisar på flera skolor, saknar tillgång till kollegialt stöd, läromedel och arbetsro. Det är nödvändigt att förbättra dessa villkor genom fasta tjänster, likvärdiga arbetsvillkor och tillgång till kompetensutveckling.

Förbundet anser att modersmåls lärare på sikt bör omfattas av legitimationskravet. Detta är dock inte möjligt förrän andelen med relevant utbildning ökat kraftigt. Det krävs en kraftsamling för att göra VAL, ULV och KPU mer tillgängliga, och för att förenkla validering av utländska lärarutbildningar. Att betänkandet inte lägger fram några konkreta steg för att höja andelen behöriga modersmåls lärare är en tydlig brist. Sveriges Lärare efterlyser därför kompletterande åtgärder för att bygga en långsiktig professionsutveckling för denna lärarkår.

Likvärdig tillgång till modersmålsundervisning är en annan nyckelfråga. I dag varierar tillgången kraftigt mellan olika delar av landet. För att uppnå verklig likvärdighet måste staten ta ett tydligare ansvar för samordning, kvalitet och finansiering. Även här saknas i betänkandet tydliga förslag kring hur detta ska uppnås i praktiken – något som bör utvecklas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Förbundet ser med tillförsikt på de föreslagna reformerna – förutsatt att de följs av långsiktiga åtgärder som stärker förutsättningarna för både elever och lärare.

Stockholm, 19 maj 2025
Sveriges Lärare

Anna Olskog
Förbundsordförande

Per Båvner
Uttredare